

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Κείμενο διδαγμένο από το πρωτότυπο:

A. Υπάρχει λοιπόν ένα από αυτά για τα οποία εγώ νομίζω ότι εσείς οφείτε ευγνωμοσύνη στους θεούς, το ότι δηλαδή στηρίζουν τώρα σε εσάς μόνο τις ελπίδες για τη δική τους σωτηρία αυτοί που πρόσφατα πολέμησαν εναντίον σας εξαιτίας της αλαζονείας τους.

Θα αποδειχθεί όμως ότι ο Μαύσωλος που τους υποκίνησε και τους έπεισε για αυτά, παρότι ισχυριζόταν ότι είναι φίλος των Ροδίων, έχει αφαιρέσει την ελευθερία τους, ενώ οι Χίοι και οι Βυζάντιοι που παρίσταναν τους συμμάχους (θα αποδειχθούν) ότι δεν τους βοήθησαν στις ατυχίες τους, εσείς όμως, που σας φοβούνταν, (θα αποδειχθείτε) μόνοι από όλους αίτιοι της σωτηρίας τους.

B.1.

Ο Δημοσθένης ξεκινώντας το λόγο του κατηγορήσε τους Αθηναίους για αναβλητική πολιτική. Τους παρουσίασε ως πολίτες που συχνά στις εκκλησίες του δήμου παίρνουν αποφάσεις που όμως δύσκολα εκτελούν. Συγκρίνει και κατηγορεί τους Αθηναίους για τη βραδύτητα που δείχνουν, σε αντίθεση με τον Φίλιππο, ο οποίος πετυχαίνει γιατί δρα άμεσα και πριν προλάβουν οι άλλοι να αντιδράσουν. Το επιχείρημά του βασίζεται στην ανατροπή αυτής της στάσης των Αθηναίων προκειμένου να αποκατασταθεί η φήμη τους. Τους προτρέπει όχι μόνο να αποφασίσουν την επέμβαση στη Ρόδο αλλά και να την πραγματοποιήσουν εγκαίρως.

Στο συγκεκριμένο χωρίο μετά την λ. *ἔργω* υπονοείται η φράση «καὶ οὐ λόγῳ». Το ζεύγος των τροπ. επιρρ. προσδιορισμῶν *λόγῳ-ἔργῳ* απαντάται πολύ συχνά στα αρχαία κείμενα. Είναι ανέφικτο να διαλύσει κανείς με λόγια δυσμενείς φήμες που έχουν με τον χρόνο παγιωθεί («οὐ ράδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύσασθαι», Πλάτ. *Ἀπολογ.* Σωκράτους, 27). Η πράξη όμως που διαψεύδει την κατηγορία είναι αποστομωτικό επιχείρημα, και δεν διαλύει μόνον τις συκοφαντίες, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἀποκαθιστὰ την καλή φήμη.

Η τελευταία περίοδος του προοιμίου αποτελεί **προκατασκευή**, προετοιμασία δηλαδή της εισηγήσεως που ακολουθεί. (βλ. σχόλιο σχολικού βιβλίου)

B.2.

Οι παράγραφοι 3-4 αποτελούν την «Πρόθεση» του λόγου όπου εκτίθεται σύντομα η πρόταση του ρήτορα την οποία θα στηρίξει στο κυρίως μέρος (Πίστις). Επιχειρηματολογεί υπέρ της θέσεως που διατύπωσε στην **προκατασκευή**, ότι συμφέρει και θα δοξάσει την πόλη η παροχή βοήθειας στους Ροδίους. Το επιχείρημα αναπτύσσεται με τρόπο αριστοτεχνικό. Αποδίδοντας στον Μαύσωλο και τις ραδιουργίες του την ηθική αυτουργία της αποστασίας των Ροδίων, επιχειρεί και να μειώσει την ευθύνη τους, αφού εξαπατήθηκαν, και να απαλλάξει από την ευθύνη τους Αθηναίους χαρακτηρίζοντας συκοφαντίες τις κατηγορίες εναντίον τους.

Αφού λοιπόν θεωρεί δεδομένο ότι οι σύμμαχοι αποστάτησαν διότι εξαπατήθηκαν, συμπεραίνει ότι οι Αθηναίοι πρέπει να διαλύσουν τις «συκοφαντίες» που πανελληνίως διαδίδονται εις βάρος τους βοηθώντας τους Ροδίους και ανατρέποντας με έργα

μεγαλοψυχίας, που δεν είναι δυνατόν ν' αμφισβητηθούν, τις «ανεύθυνες» φήμες. Αυτό είναι, κατά τον ρήτορα, μακροπρόθεσμα το συμφέρον της πόλεως, αφού θα απαλλαγεί από τις άδικες εις βάρος της φήμες και θ' αποκομίσει τη δόξα της προστάτριας των αδικούμενων. (βλ. σχόλιο σχολικού βιβλίου)

B.3.

Το **351 π.Χ.** δημοκρατικοί Ρόδιοι φυγάδες απευθύνθηκαν στους Αθηναίους και ζήτησαν τη βοήθεια τους. Ο Δημοσθένης αναλαμβάνει την υποστήριξη του αιτήματος αυτού και εκφωνεί στην Εκκλησία του Δήμου τον λόγο «**Ὑπὲρ τῆς Ροδίων Ἐλευθερίας**».

Ἐχει να αντιπαρατεθεί προς τη φιλειρηνική, στις γενικές της γραμμές, πολιτική του **Ευβούλου**, το κόμμα του οποίου επικρατεί στην Αθήνα μετά τον Συμμαχικό πόλεμο. Βασική πολιτική της Αθηναϊκής πολιτείας την εποχή αυτή είναι η αποφυγή πολεμικών περιπετειών, όταν δεν διακυβεύονται ζωτικά Αθηναϊκά συμφέροντα. Ἐχει ακόμη ο Δημοσθένης να αντιμετωπίσει την οργή των Αθηναίων εναντίον των Ροδίων των οποίων η αποστασία παρέσυρε την Αθηναϊκή πολιτεία στον ατυχή Συμμαχικό πόλεμο και τη χαιρεκακία επίσης των συμπολιτών του για τα δεινά που εξ αιτίας της αποστασίας εκείνης οι Ρόδιοι υφίστανται.

Οι Αθηναίοι δεν βοήθησαν εν τέλει τη Ρόδο που παρέμεινε υπό Καρική κατοχή μέχρι την κατάλυση του Περσικού κράτους από τον Μ. Αλέξανδρο. Αξίζει όμως ν' ακούσουμε τα επιχειρήματα του μεγάλου ρήτορα με τα οποία προσπαθεί να πείσει τους συμπολίτες του ότι δεν πρέπει να μνησικακούν, αλλά να στέρξουν σε πολεμικές περιπέτειες, για να ελευθερώσουν τους αγνώμονες τέως συμμάχους τους.

B.4.

- α) ετυμολογία : ἔστι
- β) σχολείο: ἔχειν
- γ) ηδονή : ἡσθῆναι
- δ) αμετάβλητος : διαβαλλόντων
- ε) απόστημα : συνέστησαν
- στ) αυτοπεποίθηση : πείσας
- ζ) προσιτός : ἐλευθερίαν
- η) διαφήμιση : φάσκων
- θ) συνέντευξη : ἀτυχήμασιν
- ι) παραδειγματισμός : ἀποδείξαντες

Γ.Αδίδακτο κείμενο

Γ.1.

Αθηναίοι, όλοι γνωρίζετε ότι μια ειρήνη με δίκαιους όρους είναι καλύτερη από τον πόλεμο· ότι, όμως, οι πολιτικοί αγορητές συμφωνούν στα λόγια για την ειρήνη, αλλά εναντιώνονται στις πράξεις από τις οποίες θα προέκυπτε η ειρήνη, αυτό μερικοί δεν το αντιλαμβάνεστε. Αν, βέβαια, ποτέ έως τώρα στο παρελθόν δεν είχε κάνει ειρήνη ο δημοκρατικός λαός της Αθήνας με τους Λακεδαιμόνιους, θα ήταν δικαιολογημένος αυτός ο φόβος τόσο λόγω της έλλειψης προηγούμενης εμπειρίας όσο και λόγω έλλειψης εμπιστοσύνης προς τους Σπαρτιάτες· Πρέπει λοιπόν, Αθηναίοι, να χρησιμοποιείτε όσα έγιναν στο παρελθόν ως τεκμήρια για όσα θα γίνουν στο μέλλον.

Γ.2.α.

δικαίαν : δικαιότερα

ὄνόματι : ὄνομασι

πάντες : πᾶσαν

ἄμεινον : εὖ

τοῦτο : ταύτην

Γ.2.β. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

γινώσκειν : γνόντων

συγχωροῦσι : συγχωροῖεν

αἰσθάνεσθε : ἤσθεσθε

ἐποίησατο : ποιήσασθαι

χρηῆσθαι : χρῆ

Γ.3.α.

πολεμειν : τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο του « ἄμεινον ἐστίν », τίθεται και ως β' όρος σύγκρισης από το επίρρημα συγκριτικού βαθμού « ἄμεινον » (εκφέρεται με ἤ + ομοίωτροπα).

μοι: δοτική προσωπική του κρίνοντος προσώπου από το δοξαστικό ρήμα δοκεῖτε.

τοῖς ἔργοις : αντικείμενο του ρ. ἐναντιοῦνται.

τοῦ ἔργου : γενική αντικειμενική στο « ἀπειρίαν ».

ἔσεσθαι : τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο της επιθετικής μετοχής τῶν μελλόντων.

Γ.3.β.

Εἰ μὲν οὖν μηδεπώποτε πρότερον ὁ δῆμος ὁ [τῶν] Ἀθηναίων εἰρήνην ἐποίησατο πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰκότως ἂν ἐφοβούμεθα αὐτὸ διὰ τε τὴν ἀπειρίαν τοῦ ἔργου διὰ τε τὴν ἐκείνων ἀπιστίαν·

Εἰ μὲν ... ἐποιήσατο πρὸς Λακεδαιμονίους : δευτερεύουσα υποθετική πρόταση
εἰκότως ἂν ἐφοβούμεθα ... ἀπιστίαν· : κύρια πρόταση

ΥΠΟΘΕΣΗ : (εἰ + οριστική ιστορικού χρόνου « ἐποιήσατο »)

ΑΠΟΔΟΣΗ : (δυνητική οριστική « ἂν ἐφοβούμεθα »)

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το μη πραγματικό.